

Bursa'da İshakî dervişlerine mahsus zâviyenin vakfiyesi

H. ADNAN ERZİ

İslâmî tasavvuf tarihinde mühim bir mevki işgal eden Ebu İshak İbrahim b. Şehriyar el-Kâzerûnî muhtelif cebbelerden tetkike şayan bir şahsiyettir. Her şeyden evvel Kâzerûniyye tarikatının müessesisi olması itibariyle iştihar eden bu zat 352 H. — 963 M. de Şiraz tevabiinden Kâzerûnda doğmuş ve 426 H. — 1034 M. de ölmüştür (1). İslâm dünyasında vücûda getirilen ilk menakıb kitaplarından biri olan *Firdevs el-mürşidiyye fi esrar el-samedâniyye* onun bir çok hususiyetlerle dolu olan hayatı hakkında şayanı dikkat malûmat ihtiva etmektedir (2).

Ebû İshak Kâzerûnî İranda islâmiyetin neşri hususunda büyük bir gayret sarfetmiş ve hattâ bu gayesinin tahakkuku için ordu kelimesile tavsif edilebilecek bir teşkilât vücûde getirmiştir (3).

[1] *Şirazname*, te'lif-i Ebul Abbas Ahmed, 1350 Tahran, s. 106 ve diğer menabi.

[2] Mahmud b. Osman tarafından yazılıp pek yakında Fritz Meier tarafından neşredilen (*Bibl. Islamica*, XIV., 1941 İst. 511 sahife) ve *Siretname-i geyh-i mürşid Ebu İshaq* namıyla dahi maruf olan bu menâkib kitabı Kâzerûnînin derî farsîsi olmayan makalâtını da muhtevidir. Türkçeye Şevqi tarafından terceme olunmuştur (*bk. Abu İshaq Kazeruni und die Ishaqî-Derwische in Anatolien von Köprülü-zade M. Fuad, Der Islam, XIX, 1/2, 1930 s. 21*) Nur-i Osmaniye Kütüphanesinde Tarih kitapları meyanında ismine tesadüf ederek maalesef kaybolduğunu öğrendiğimiz 8 inci hicri asra aid Türkçe *Menakıb-ı Ebu I. Kâzerûnî* bunun diğer bir tercemesi mi yahud başka bir telif miydi?

[3] Gazvelerde bulunan ve gazi unvanı ile anılan müridlerin bayrak ve askerî muzikaları bile mevcut idi. *Bibl. Isl. XIV, s 200* de Kâzerûn halkının her sene şeyhin alem ve tablini olarak gazaya gittiği mukayyedir:

در مدرسهٔ صرشدی آن هنگامکه غازیان طبل می زدند
دربارگاه شیخ نجفانک عادت است که هر شب جمعه سه

Bütün menbâlar onun gazalar tertip etmesi dolayısıyla Şeyh-i Gazî unvanı aldığından ve yirmi dört bin yahudi ve gebri müslüman yaptığınan büyük bir sitayiş ile bahsederler (4).

Fakat kendisinin islâmî vakıf müessesatının inkişafında oynadığı rol bilhassa nazarı itibara alınmağa değer bir keyfiyettir. Şöyle ki Şeyh-i Gazî insanlar arasında hayat şartları bakımından mevcut olan farkları mümkün mertebe kaldırmak arzusunu izhar etmiş, zengin ve fakirler arasında nisbî bir müsavatsız teessüsü için çalışmıştır. Ona göre bir çok kimseler hayatlarını idameden âciz ve fakr-ü zaruret içinde bulunurken zenginlerin ve diğer hâl ve vakti yerinde olan zevatın, sofilerin servetlerini saklamalarında hiç bir mâna yoktur; ayrıca zekât meselesinde hiç tekâsül göstermemek icap ettiği gibi Allahın daimî rezak olduğu düşünülerek muhtaçların doyurulması hususunda fedakârlıktan çekinilmemesi elzemdir.

نوبت همی ژند... همچنان اهل کازرون هر سال طبل
و علم شیخ برمی گرفتند و بزومی رفتند

Firdevs-el mürşidiyye nin yirmi üçüncü babı onun tertib ettiği gazalardan bahsetmektedir. Burada verilen malûmata göre ilk defa gazaya çıkan Ebu Abdullah Muhammeddir:

بدان رحمت الله که اول کمر که از کازرون قصد غزو
کرد و تهمین آن بساخت ابو عبدالله محمد بن جزدین بود و
این چنان بود که چون شیخ مرشد قدس الله روحه العزیز
اسلام ظاهر کرد و آتش کند هاء کبران بیکبار پیداخت
و کبران و آتش برستان عاجز و مسکین و بیچاره شدند
و هر روز که می بود مسلمانان بر کافران غالب می شدند
(197 s.)

[4] Meselâ F. Attar, *Tadhkirat-ul-Awliya*, ed. Nicholson, II, 296 ve *Der Islam*, XIX, s. 21; *Şirazname*, s. 106 :

بیست و چهار هزار شخصی از کبرو یهود بدست او
مسلمان گشت.

Ebû İshak Kâzerûnî bizzat bu hususta bir örnek olmak üzere altmış beş rıba ve hânika hâ te'sis etmiş ve bunlarda sofralar kurduştur (5).

Bu fikirlerin İslâm dünyasında Kâzerûniyye tarikatının sür'atle yayılmasında ve en ehemmiyetli vakıf müessesatından biri olan imaretlerin teşekkülünde ne kadar büyük bir rol oynamış olduğu kolayca tahmin olunabilir. Filhakika hemen hemen her islâm memleketinde hattâ Hint'de ve Çin'de bile Kâzerûnî dervişleri bulunmuştur (6).

Pek tabii olarak bu dervişler Anadoluya da gelerek Kâzerûniyye tarikatını neşretmişlerdir. Bazı hükümdarlar da bunlar için hânika ve zâviyeler te'sis etmişlerdir.

Bu meyanda bütün Osmanlı müverrihleri Yıldırım Bayezid'in «*Ebû İshak alemdârlarına mahsus bir zâviye-i âli*» te'sis ettiğinden bahsetmektedirler (7). Bu zâviyenin hâlen Bursada Demirtaş istasyonuna giden yolun cenubunda harap bir halde bulunan bina olduğu anlaşılmaktadır.

Aşağıya suretini dercettiğim kitabe her türlü şüpheyi bertaraf edecek mahiyettedir:

قد بنا هذه البقعة الشريفة السلطان السعيد الاعظم

[5] *Firdevs el-mürşidiyye*'den :

خطيب امام ابو بكر محمد بن عبد الكريم كويذ شتم از شيخ ابو جعفر انصاري كه كفتي شيخ مرشد قدس الله روحه العزيز در همی روز عاشورا ترتيب معاش شعت و پنج رباط كردی از ناحیه در خود تا بجره و هر چه حاصل شدی به اهل آن رباطها قسمت كردی... (s. 204); *Şirazname*'de 64 hanikahdan bahsolunmaktadır :

شعت و چهار خانقاه را اساس فرموده و هر اسفرته مرتب دسته (s. 106)

[6] İshaqî dervişlerinin yayılışları ve Uzak Şark ile temasları hakkında F. Köprülünün yukarıda zikrolunan makalesinde : (s. 20 - 21) izahat vardır. Orada Şeyh-i Gazînin hayatı hakkında mufassal bir bibliyografya mevcuttur. P. Wittekin makaleye *Zusatz* ında (*Der Islam*, XIX s. 25-26) ve W. Caskei'in notunda (*Zu Der Islam* XIX s. 12-26; s. 284-285) da İshaqiyye - Kâzeruniyye hakkında mahlûmat vardır. Erzurumda ona izafe olunan mezar hakkında bk. A. Şerif Beygu, *Erzurum*, 1936 İst. s. 138 - 140; Kâzerundaki asıl mezar için de bk. P. Schwarz, *Iran im Mittelalter nach d. arabischen Geographen*, 1929 Leipzig s. 152 n. 3:

[7] Bu husustaki kayıtlar *Der Islam*, XIX s. 18 ilh. da zikredilmiştir.

بازيد خان اسكنه الله في فراديس الجنان ووقفها على اصحاب الشيخ الكبير الصمداني شيخ ابواسحق كازروني رحمه الله عليه فأمر بتجديدها سلطان البرين و خاقان البحرين سلطان محمد ابن مراد خان خلد الله ملكه و سلطانه وسعى العبد الفقير ابن افتخار معين المرشد القرشي في تجديدها وهو من اصحاب الشيخ الكبير واقاره في شهر جمادى الاول سنة اربع وثمانين وثمان مائة . ٨٨٤ . (8)

İşte burada mevzuubahs ettiğimiz vakfiye, kitabede Yıldırım Bayezid tarafından vakfedildiği ve Sultan Fatih Mehmed'in emri üzerine Şeyh-i Gazînin ashabından İbn İftihar Muin el-Mürşid el-Karşî'nin sâ'yi ile tecdit olunduğu yazılan bu zâviyeye ait bulunmaktadır. Üslûp itibarile oldukça bozuk olduğu anlaşılan bu vakfiye Şehir ve İnkilâp vesikaları Müze ve Kütüphane sinde merhum Muallim Cevdet Beyin vesaiki meyanında olup 310 × 25,8 cm. eb'adındadır. Oldukça güzel sülûse yakın bir yazı ile yazılmış altmış satırdan mürekkeptir (9). Yazı, kâğıdda 251,5 × 20 cm. eb'adında yer işgal etmektedir. Sekiz yüz iki ramazanının evasıtında tertip olunmuştur.

Besmelenin altında Muhammed b. Hamza b. Muhammed yani Molla Fenari'nin rık'a ile tasdiki mevcuttur. En altta da esas vakfa yapılan ilâveyi bildiren yedi satırlık bir yazı vardır. Vakfiyenin sureti aynen şöyledir:

بسم الله الرحمن الرحيم

١ - الحمد لله الذي استعبد بضع عباده عبادي مجرى

الجري على سنين سن السداد قبههم

٢ - على ... شان جد الجدي في وصول المراد

من حصول العباد وهو تحصيل اسباب الغفران

[8] Memduh Turgut, *Bursa ve İznik Tarihi*, 1939 Bursa, s. 165. Buradaki suret B. Halim Baki Kunter'in elindeki fotoğraf ile karşılaştırılarak düzeltilmiştir.

[9] Vakfiyenin kâğıdının harap olmaması bir vaziyette bulunması ve umumî durumu bir kopya olduğunu îma edecek mahiyettedir. Bununla beraber - tahrif edilmiş olsa bile - vakf şeraiti bizi alâkadar etmemektedir. Vakfiyenin asıl kıymeti, tarihî bir vâkıyayı teyid etmesi dolayısıyledir.

- ۲۰ - ببقایه واردیه مبراته مبسوطه علی المالین
والویه مکرماته منشوره علی
- ۲۱ - العالمین فرای رای المتیظ عن سنة غفلته
ان یتزود من الدنیا ما یدفع به لو
- ۲۲ - ساعده العنايه الربانية وعشاء [ر]؟ سفرته
وهم صرف الهمة بشرها شرها الى ترتيب
الخيرات
- ۲۳ - وتركيب مباني المبرات وتمهيد قواعد المבלات
وتحليل قواعد كفاية المهمات
- ۲۴ - لارباب الحاجات بحيث لم يسمح باخطارا
اصدار ما تقرب منه في عصره بالوالحمد لله
الكبير
- ۲۵ - المتعال فبنى عن صدق النية وخلوص الطوية
لاعزرياء وسمة - ذاوية شريفة -
- ۲۶ - خلف الموضوع المسمى تحت القلعة في قبلى
الطريق العام وبالجملة موضعه اشهر مقام
- ۲۷ - بين الانام ووقفها على اصحاب الشيخ الكبير
الناقد الخبير الكامل المكمل المرشد
- ۲۸ - البصير قدوة السالكين عمدة الناسكين الشيخ
ابو اسحق الكازرونى رحمه الله عليه
- ۲۹ - من الواردين والمسافرين والمقيمين المتأبرين
يجرون في ذلك على ما هو دأبهم المعهود
- ۳۰ - وطريقهم السلوك المورود في اقامة خدمة
النازليين وادامة وليمة الحاصلين
- ۳۱ - ورعاية خواطر العابرين والعناية بشأن الغرباء
المسافرين حسبما ينصور بحسب محصولاته
- ۳۲ - لا كما يتوقعه كل احد مطلوباته ثم وقف ادام
الله توفيقه لمصلحتها القرية
- ۳۳ - السماء بولاد كوى من توابع كورة كتبه
المحدودة قبلها الطريق العام
- ۳۴ - ألا تى من قرية طوغان الذاهب الى مدينة
بروسا فاصلايتها وبين اراضى
- ۳۵ - قرية اسحق من [ز]؟ قتلوا اولادهم بين
قرية طبلر الى ان يشهى الى الحد الشرقى
وهو الطريق
- ۳ - ورضا الرحمان اذ هو المقصود من خلق الانسان
و وضع الارض مهاداً للابدان و قراراً
للحيوان
- ۴ - وصلات الصلوات واصلات الى اقوام علموا
قرب الرحيل فتهيأوا للسفر و عدوا
- ۵ - انفسهم فراققنوا بما حضرو سكبوا من
الجفون ادعما ظننها ماء وكانت انفساً
- ۶ - لاسيا الى واسطة عقد الكمال والا كمال محمد
لخصوص بافضل فنون الافضل
- ۷ - وآله وصحبه خير صحب وآل المخاطبين بافضل
العطية من الاندرج تحت قوله تعالى
- ۸ - ارجى الى ربك راضية مرضية اما بعد فلما
كان الديننا الدينية التى هى
- ۹ - مشوى المنية ومأوى الرزية منادية بلسان حالها
ومخاطبة باصدق
- ۱۰ - مقالها يار اقدماً وقد اوزن بالرحيل وشيد
البنان فى مدارج السيول
- ۱۱ - بادر بالعمل تقضى العمر بالاجل انى دار
محن ودائرة فتن دع محبتي وعابر السبيل
- ۱۲ - خف شق الاعتراض بقول اولم نعمرك
وقد ضاع عمرك فى لاشى او قليل اين
- ۱۳ - الدوع السواجم قبل زول الهواجم اسمع
تلك الاقوال من منادى الحال سماع تنبه
- ۱۴ - وقبور كذاب العقابن لاسماع اعراض و
اعتراض كسوة العقابن الامير الكبير وحيد
- ۱۵ - عصره فى محبة مراتب المبرات وفريد دهره
فى جمع شمل السعادات آية الله تعالى فى
- ۱۶ - ضبط شائب شمائر الشرايع عديم النظير فى
احكام احكام الوقايح اجل نهمته اتباع
- ۱۷ - الشريفة الشريفة للفوز الاو فر اقل همته ترك
مراده بما به يحصل ورضوان من
- ۱۸ - الله اكبر السلطان بن السلطان بن السلطان
بايزيد خان ابن مراد خان ابن
- ۱۹ - اورخان لازالت الايام يزداد حسنهابلقايه
والانام ينتظم آمنهم وامرهم

- ٥٤ - تلك البلدة فيصرف الباقي الى انصارف المذكورة على الوجه المذكور ما امكن رعاية
- ٥٥ - النظام المسطور فان تعذرت والعباد بالله تصرف الى مطلق الفقراء تلك
- ٥٦ - الطائفة ثم الى مطلق الفقراء والمساكين وشرط ان يكون التولية كالتولية
- ٥٧ - في الوقف الكبير حدوا النعل بالنعل فصار وفقاً شرعياً مؤبداً ترعى شروطه
- ٥٨ - ولا تغير قيوده ولا يباع ولا يوهب ولا يرهن ولا يستأجر الا الى سنة والا
- ٥٩ - عقداً واحداً في كل سنة فمن بدله بدمما سمعه فانما ائمه على الذين يبدلونه ان
- ٦٠ - الله سميع عليم والله تعالى مجازية ومكافية يوم لا ينفع مال ولا بنون ويوم
- ٦١ - تجرد كل نفس ما عملت من خير محضراً وما عملت من سوء تود لو ان بينها
- ٦٢ - وبيننا امدأ بعيداً ويحذركم الله نفسه والله رؤف بالعباد
- ٦٣ - ثم حكم الحاكم الموقع بصحة الوقفية و لزومها بعد دعوى محزرة ومشاجرة شرعية
- ٦٤ - بين من اناة الشرع لذلك وبين الواقف طال بقاه فصار لزوم الوقف بذلك متفقاً عليه
- ٦٥ - قد وقع جميع هذا في اواسط رمضان المبارك لسنة ثنين وثمانماية هجريه
- (١) والحق الواقف اطال الله بقاه في شوال السنة المذكورة
- (٢) بهذه الاوقاف قرى بلايه كلسه في ساحل بلاد قوجه طاغ
- (٣) وحواليها وهي قرية فلكزين و قرية شيلي و قرية اركنجه
- (٤) بجميع حدودها ومرافقها و حدائقها و اشجارها و انهارها
- (٥) و مزارعها و مساكنها المعلومه حدودها المعينة شهرتها
- ٣٦ - الصغير الآخذ من ذلك الطريق العام المنصف للمرج المسمى يلاق جابر الى ان يقطع الطريق
- ٣٧ - العام الذاهب الى اناخور ينتهي الى الوادي الكبير ثم الشمالي هو الماء الكبير
- ٣٨ - الى ان ينتهي الى المعبر المسمى بمورطاش كجدو لغربي يأخذ من ذلك المعبر فاصلاً
- ٣٩ - بينها و بين قرية قن الى ان ينتهي الى مقبرة قن على التل ثم الطريق الفاصل
- ٤٠ - على التل من قرية بولادكوي و قرية طوغان الى ان ينتهي الى القبلي وايضاً
- ٤١ - وقف المنصف الشايح من قرية طازله مع مملحته في ساحل مدينة بروسا
- ٤٢ - قرية من قرية كدلايوك كما وقف نصفها الاخر للزاوية الكبيرة مع توابعها وهي
- ٤٣ - قرية مشهورة الحدود معلومة الوجود و ايضاً وقف لها بقية هذه
- ٤٤ - العقارات عدة من انعام الحيوانات منها الفأغم ترعى مع غنم الوقف
- ٤٥ - الكبير المذكور و ثلاثون راساً من اناث الجواميس كذلك ومائة راس من اناث
- ٤٦ - البقر كذلك ترعى مع متاع الوقف الكبير تصرف منافمها في الزاوية البواسحاقية
- ٤٧ - المذكورة بعد استحفاظ اصول الموقوفات السامة المسلمة ورعاية طريق الاستغلال
- ٤٨ - كما هو المشروع ثم عين ادام الله بسطباغه في الخيرات لمن تعين لشيخوخة تلك
- ٤٩ - الزاوية من متدين ورع ناصح خير بطر- يقهم كاف لضبط مصالحهم معامل معهم
- ٥٠ - بحميدة الاخلاق وجميل الاشفاق كل يوم عشرة دراهم والامام لايق
- ٥١ - بالامامة عالم بوظايفها يؤم في الصلوات الخمس كل يوم درهمين والمؤذن
- ٥٢ - عالم بالاوقات يؤذن فيها الخمس الصلوات كل يوم درهماً وللقراس درهماً
- ٥٣ - واللبواب درهماً وللطباخ درهماً كل ذلك من الدراهم الراجحة في

٦) عن تحديدها فوقها كما وقف الأصل المالحق
به على شروطه
٧) والشهود هم الشهود المزبورون تحت والله
الحمد والمنة

وهذا ذكر الشهود الذين سمعوا اعتراف
الواقف طال بقاء متفوها بلسانه حال قبول ...
باليان لا بواسطة تميم ترجمان انه وقف جميع ما عدد
في هذا السفر على الوجه المذكور والشروط المزبور ثم
حكم الحاكم الموقع بصحته و لزومه بعد دعوى
محرة شرعية و تمت لديه فصار الوقف و لزومه
متفقاً عليه.

علي بن خليل الازنيقي	الوزير	ادك صوابشى بن ملك الدين	الوزير
مراد پاشا بن شهاب الدين	الوزير	عيسى بن يوسف	العقري
ولي بن كمال	البرسايني	حسن بن سليمان	الموسى بن مصطفى
البرسايني	البرسايني	البلاطى	البلاطى
حاجى مصطفى بن محمد	البرسايني	حاجى ابراهيم بن حسن	البرسايني
حاجى اسكندر بن حسن	البرسايني	اسماعيل بن حاجى خضر	البرسايني
سليمان بن الحاج حسن	البرسايني	حضر بن قوج على	البواب
حاجى ارور بن	البرسايني	حاجى دندر بن الياس	البرسايني
طوغان بن عبدالله	البرسايني	حاجى ابراهيم بن اسكندر	السفر حصارى
اوزبك بن احمد	البرسايني	يوسف بن دولتشاه	التاجر
حزة بن مقل	البرسايني	حزة بن ...	البرزاز
سله بن على پاشا	البرسايني	سليمان بن حاجى حسن	القرار [القزاز]

Baş tarafta Molla Fenarinin tasdiki:

جميع ما في هذا السفر الشرعى صحيح والحكم المرعى
بذلك صريح واشهادى الشهود المزبورين تحته
على اعتراف الواقف به وحكمى بلزومه واقع

و انا محمد بن حمزة بن محمد الحاكم يومئذ
بالبلدة المذكورة نصره الله بيمين نفسه
وجعل كل يومه خيراً من اسمه

Besmele, hamdele, ve salveleden ve bazı mütaalealardan sonra esas kısmın mealen tercemesi:

Murad Hân oğlu Bayezid Hân'ın [zamanın güzelliği onun likasile artmış ve halkın emniyeti ve hal ü şansı onun bekasile düzen bulsun ve hayratının perdeleri âlimler üzerine yayılsın ve lûtf ü ihsanının bayrakları âlemler üzerine açılsın.] gafletinin uykusundan uyanmış olan reyî, dünyadan - Allahın inayeti müsait olursa - kendisini koruyacak ve sefer tozunu giderecek bir azık tedarik etmek ve bu maksatla himmetini, muhtaç olanlar için hayrat ve hasenâta sarfetmek istedi. Bunun üzerine, riya ve sün'adan halî bir niyetle Bursada Kal'a altı [yahut Tahta Kal'a] denilen yerin arkasında, tarik-i âmın önünde bir zâviye-i şerife kurdu. Bunu Şeyh Ebû İshak Kâzerûnî ashabına, âdet olduğu veçhile, gelenlerin, misafirlerin, mukimlerin ilh. mümkün olduğu derecede izaz ve ikramları, hizmetlerinin ifası için vakfetti. Yine onun mesalihi için [نه] nahiyesi tevabiinden ve cenubu Toğan karyesinden gelen ve İshak köyünü evvelâ Katerludan [قطرلو] sonra [طبرلو] vü'nden ayırarak Bursa şehrine giden ve şark nûdudunda nihayet bulan tarik-i âm ile, şarkı büyük yoldan ayrılıb Yalak Çayırı ortadan fasleden ve Anahora giden yolu kesen ve geniş vâdide nihayet bulan küçük yol ile, şimali Temurtaş Geçüdü namîle ma'rif köprüye kadar uzayan Büyük su ile ve garbı bu köprüden başlayıp kendisiyle [قن] Kaman karyesini ayırarak tepe üzerindeki [قن] Kaman mezarlığına varan ve Toğan karyesile arasındaki tepeyi faslederek cenubda nihayet bulan hudud ile tahdid olunan Pulad köyü vakfetti.

Ayrıca hududu meşhur ve vücûdu mâlûm olub Bursa medinesi sahilinde ve Kemlâyük [Gemlük!] karyesine yakın olan Tuzla karyesinin memlehasile beraber nısfı şayi'ini [diğer nısfımın, tevabii ile Büyük Zâviyeye vakfolunduğu gibi] bütün tevabiiyle vakfetti.

Bu akarata tebaan - mevkufat usulünün istihfazı ve vech-i meşru' üzere idaresinden

sonra menafii Ebû İshakiyye zâviyesine sarfolunmak üzere bir çok hayvan, bu meydana Vakf-ı Kebirinkiler ile beraber otlayan 1000 koyun, 30 baş dişi manda, 100 baş inek vakfetti.

Sonra, bu zâviyenin şeyhliğine tayin olunan mütedeyyin, âbid, nasıh, tarikat usulüne vâkıf, tarikat ehlinin mesalihini idareye, zabt-u rabta kabiliyetli, onlarla düşer kalkar eşfak-ı cemile ve âblâk-ı hamide sahibi kimesne için on dirhem, imamete lâıyk ve beş vakit namaz kıldıran, vazifesini bilen imam için iki dirhem, vakitleri bilen ve zâviyede beş vakit ezan okuyan müezzin için bir dirhem, ferraş için bir dirhem, bevab için bir dirhem ve aşçı için bir dirhem tayin etti. Bunun hepsi o şehirdeki rayiç dirhemler üzerindedir. Geri kalanım, bu yazılı nizama riayet mümkün oldukça söylendiği şekilde sarfolunmasını, [Allah saklasın] eğer mümkün olmaz ise evvelâ bu taifenin fukara ve mesakinine sonra diğer fukara ve mesakine sarfolunmasını kararlaştırdı. Tevliyetin Vakf-ı Kebirde olduğu gibi olmasını şart kıldı. Bu vakf şer'î, müebbed ve şartlarına riayet olunur, kuyudu tağyir olunmaz, satılmaz, hediye olunmaz, rehine verilmez, bir seneden fazla kiralanmaz bir vakf oldu.

Bunu işittikten sonra bütün bunları bir kimse değiştirirse, hasıl olacak günah onu değiştirenlerin üzerinedir. Allah semî ve alimdir. Allah-ı Taâlâ mal ve evlâdın nafi olmadığı, her nefsin hayrından yaptığı şeyi hazır bulduğu, yaptığı fenalıkla kendi arasında uzun mesafe olmasını istediği, Allahın sizleri korkuttuğu, kullarına ra'uf olduğu günde her şeyin ceza ve mükâfatını verir.

Sonra hâkim-i muvakkı' bu vakfiyenin sıhhatına kimse arasındaki müşacere-i şer'iyye kıldığı kimse arasındaki müşacere-i şer'iyye ve da'vadan sonra hükmetti. Bununla vakfın lüzumu müttefikun aleyh oldu.

Bütün bunlar 802 sene-i hicriyye ramazan-ı mübarekinin evasıtında vaki' oldu.

Vâkıf, mezkûr senenin şevvalinde bu evkafa Koca Dağ sahilindeki *كاه كاه* yi Filikzin, Şilî, *اركلج* den ibaret olan tevabiile ve bütün hududu, mürafıkı, bahçeleri, ağaçları, nehirleri, otlakları ve meskenleri ile, aslı vakfa mülhak olarak aynı şartlar dairesinde vakfetti. Şahitler de aşağıda yazılı şahitlerdir.

Molla Fenarî'nin tasdikinin tercemesi:

Ben, sözü geçen beldede şu günde hâkim bulunan Muhammed b. Hamza b. Muhammedim. Bu şer'î yazıda olanların hepsi sahihtir ve riayet edilecek hüküm bunda gösterilmiştir. Benim şahitlerim vâkıfın ikrarına şahadet eden, altda yazılı bulunanlardır. Hükümüm lüzûmunu müeyyittir. Cenab-ı Hak, ona nusrat buyursun ve her gününü dününden hayırlı kılsın!...

İhtar: Bu yazının maksadı tarihî bir vesikayı müdekkiklerin istifadesine arz etmekten ibaret olduğu için şahıs ve mevki isimleri hakkında izah vermektен sarf-ı nazar ettim. Vakfiyenin tercemesindeki kıymetli yardımından dolayı muhterem hocam Necati Lugala, ayrıca fotoğrafın çekilmesine müsaade buyuran muhterem B. Şemsî'ye teşekkür ederim.

الفرد الخالص

هذا هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص

- 1 نصف الفرد الخالص
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52
- 53
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65

هذا هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص
الذي هو الفرد الخالص